

Korszerűtlen erény az alázat?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az ígét, amelyet megírva találunk a Lukács szerinti evangélium első fejezetének a 26.-tól a 38. verseiben a következőképpen:

Isten elküldte Gábriel angyalt Galilea egyik városába, Názáretbe egy szűzhöz, aki a Dávid házából származó József jegyese volt. A szűznek pedig Mária volt a neve. És hozzálépve így szólt az angyal: Üdvöz légy, kegyelembe fogadott, az Úr veled van! Mária megdöbbsent e szavakra, és fontolgatta, mit jelenthet ez a köszöntés. Az angyal ezt mondta neki: Ne félj, Mária, mert kegyelmet találtál Istennél! Íme, fogansz méhedben, és fiút szülsz, akit nevezsz Jézusnak. Nagy lesz ő, és a Magasságos Fiának nevezik majd; az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak a trónját, ő pedig uralkodik a Jákób házán örökké, és uralkodásának nem lesz vége. Mária megkérdezte az angyalt: Hogyan lehetséges ez, mivel én férfit nem ismerek? Az angyal így válaszolt neki: A Szentlélek száll reád, és a Magasságos ereje árnyékoz be téged, ezért a születendőt is Szentnek nevezik majd, Isten Fiának. Íme, Erzsébet, a te rokonod is fiút fogant öregségére, és már a hatodik hónapjában van az, akit meddőnek mondanak, mert Istennek semmi sem lehetetlen. Mária ezt mondta: Íme, az Úr szolgálóleánya: történjék velem a te beszéded szerint!

Mennyei Atyánk! Köszönjük, hogy elküldted hozzánk a te egyszülött Fiadat. Nyisd meg a szívünkben Mária elfogadó alázatát ígéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Korszerűtlen erény lenne az alázat? Az oltár előtt felolvasott és az imént hallott igékben két történet áll előttünk, amelyek segítenek elindulni a válasz keresésében.

Két történet. Zakariásnak, Isten papjának – és Máriának, József menyasszonyának a története. Zakariás elérkezett egész életének a soha meg nem ismétlődő, legnagyobb pillanatához. Illatáldozatot mutathatott be a templom szentélyében. Mária békésen üldögélt a názáreti barlanglakásuk előtt. Hat hónap különbséggel mindkettőjüknek megjelent a hét főangyal egyike, Gábriel. Mindkettőjüknek egy gyermek születését jelentette be. **Mi volt Zakariás válasza?** Zakariás hitetlenkedve azt kérdezte: Miből tudom ezt meg? (*Miből, miből... Abból, édes öregem, hogy Isten angyala évszázadok óta először, most neked jelent meg az egyetlen illatáldozati oltár jobb oldala felől, ami jó hírt jelent, és éppen most jelentette be neked a fiad, az utolsó próféta, Keresztelő Szent János születését.*) Zakariás jelt kért – és általa az egész nép jelt kapott. Zakariás megnémult. Amikor kiment a nép elé, a helyett, hogy Isten kegyelmének a bizonyosságaként az ároni áldást el tudta volna mondani nekik, Zakariás – csak némán mutogatni tudott. **Mi volt Mária válasza?** Mária, akit halálra kövezhettek volna azért, mert József menyasszonyaként *valahogyan* áldott állapotba került, ennyit mondott: Íme, az Úr szolgálóleánya: történjék velem a te beszéded szerint! (Lk 1,38) **Zakariás hitetlenkedése – egyfelől. Mária minden feltétel nélkül elfogadó alázata – másfelől. Némaság – egyfelől. Isten egyetlen Fiát hordozó, élő templommá válás – másfelől. – Az alázat nem korszerűtlen erény. Az alázat a mi egész világunkat átalakító, hatalmas erő. Erről a hatalmas erőről, az ember alázatáról lesz szó a mai igehirdetésben.**

Az alázat állapota a lélek kopernikuszi fordulata. Ekkor ismeri fel a lélek, hogy nem az egó van a világ középpontjában, hanem a *Teljesség*. Ebben a folyamatban a lélek előtt feltárul, hogy a Teljesség nemcsak „kint” – hanem „odabent”, a lélek legmélyén is ott lakozik. A lélek rádöbben arra, hogy nincs egyedül. A lélek rádöbben arra is, hogy a Teljesség *képesé teszi* a lelket a Teljességgel való egybeolvadásra.

Timothy Radcliffe így fogalmazta ezt meg: „Az alázat az, amelyik egy olyan üres teret teremt Istennek, amelyben Isten lakozhat, és a dicsősége megmutatkozhat. ... Az alázat teljessége az, amikor az egó felfedezi, hogy nemcsak hogy nem a világ közepe – hanem még saját magának sem a közepe. Nemcsak annak a közösségnek a középpontjában van egy üres tér, ahol Isten lakozik, hanem az én létezésem középpontjában is van egy üres tér – ahol Isten sátrat verhet.” Pontosan ezt az „Isten alakú úrt” érezzük meg minden úrvacsora előtt (*hamarosan ma is*), amikor azt kérem, hogy tartsunk egy perc csendet, tegyünk le Urunk lába elé mindent, ami a lelkünket terheli, és érezzük meg – hogy nyílik a lelkünkben egy tér – amelybe belép Urunk.

Az alázat tehát egy olyan állapot, amely már túllépett az egón, látja a Teljességet, látja a Teljességhez képest a törpeségünket, de látja azt is, hogy a Teljesség mekkora szeretettel fogadja be magába, és mekkora szeretettel emeli fel magához mi törpeségünket. Hogyan emel fel bennünket Isten saját magához? Úgy, hogy a Teljesség Emberként, Jézusban a világra küldetett. A Jézust elfogadó alázatban a Lélek szabaddá válik az egótól a döntéseiben – és szárnyalni kezd. Ha Mária egója irányította volna Mária döntését, akkor vajon megszülethetett volna-e Jézus? – Nem. Mária egója megsemmisült akkor, amikor elfogadta, hogy József jegyeseként nem Józseftől áldott állapotba kerül. Pontosan ezért születhetett meg Jézus, mert Mária túl tudott lépni az egóján, és fel tudta adni azt – befogadva Isten Teljességét, a testet öltött igét – Jézust. Ahogyan Ferenc pápa megfogalmazta: „Nagy dolgokról van tehát szó, amelyeket Isten alázatos emberekkel vitt végbe. Olyan nagy dolgokról, amelyeket az Úr az alázatosakkal művel a világban. Mert az alázat olyan, mint az üresség, amely teret ad Istennek. Az alázatos embernek van hatalma. Éppen azért mert alázatos – és nem azért, mert erős.”

Hogyan nyerhetjük el az alázatot? Az egyházatyák egyike, Antal apát ezt tanácsolta: „Aki az alázatosság magaslatára fel akar jutni, az másban az erényt és ne a hibát – önmagában pedig a hibát és ne az erényt nézze. Amint a mágnes magához vonzza a vasat, úgy vonzza magához az alázatosság az Isten kegyelmét.” Az alázatot a Mesterektől lehet eltanulni. Mesterünk lehet a szülőnk, a tanárunk, a példaképünk, bárki, aki megmutatja az alázatát az iránt, aminek a Mestere és azok iránt, akik hozzá hasonlóan tisztelik azt, aminek a Mestereivé akarnak válni. Yehudi Menuhin *nem* a hegedűjátéka alapján választotta ki a tanítványait. Azt úgyis meg tudják nála tanulni... Az alapján választotta ki a tanítványait, hogy a tanítvány a bemutatkozó játéka *előtt* mekkora alázattal *vette ki a hegedűjét a tokjából*... Az a mesterfodrász, akihez járok (*most kérlek, ne röhögjetelek*...) mérhetetlenül nagy alázattal veszi a kezébe az ollóját. Az alázat kegyelem. Olyan létállapot, amelyet a Teljesség ajándékként mi is megkaphatunk. Kérjük el! Ezt megismétlem, mert fontos: Az alázat kegyelem. Olyan létállapot, amelyet a Teljesség ajándékként mi is megkaphatunk. Kérjük el!

Mi minden nem alázat? Nietzsche szerint az alázat „a csorda tulajdonsága, a gyengék, a gyávák, a szolgák és a behódolók erénye”. Ez nem így van. Ugyanis **az alázat nem önkorlátozás. Az alázat kibontakozás.** — Az alázat nem automatikus elfogadás, feltétlen tisztelet, feltétlen engedelmesség. **Az alázat az elfogadásra, a tiszteletre és az engedelmességre – való nyitottság.** Az alázattal felismerhetjük a tisztelni és elfogadni valót olyasmiben is, amelyet a saját egónk rabjaként – soha nem látnánk meg. Az alázattal belenőhetünk a Teljességbe. Az alázat kibontakozás. — **Az alázat nem szerep.** „Feleslegesen túltengő azoknak az alázatossága, akik olyanokkal is vádolják magukat, amiket nem is követtek el.” (Sevillai Szent Izidor) — **Az alázat nem az egó elleni harc.** (*A harcban ugyanis az egó visszaütne, és még erősebb lenne.*) A Lélek nem harcban, hanem örömben hagyja ott az egót, mert rájön arra, hogy a Teljesség egy sokkal tágasabb és boldogabb otthona. **Az alázat nem taszítás és nem tagadás – hanem vonzás és igenlés.**

Mi mindent ad az alázat nekünk? Az alázat türelmet növeszt. A Teljesség látászögéből és a Teljesség szeretetének óceánjában fürödve mindaz, ami olyan mélyen elviselhetetlen volt korábban az életünkben – túlélhető kicsinység lesz. — **Az alázat reménységet ad.** „Mert Isten a gőgösöknek ellenáll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad. Alázzátok meg tehát magatokat Isten hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon titeket annak idején.” (1Pt 5,5-6) „Mert aki felmagasztalja magát – megaláztatik, és aki megalázza magát – felmagasztaltatik.” (Mt 23,12) — **Az alázat tisztaságot hoz.** A léleknek az egótól a Teljesség irányába való elmozdulása együtt jár a lélek megtisztulásával is. A Teljesség érkezése tisztaságot teremt. A tisztaság a Teljességgel való egybeolvadás mértéke, amely képessé teszi a lelket a Teljesség torzítatlan továbbadására. — **Az alázat megteremti a szegénység szépségét.** A Teljességgel való egybeolvadás képessé teszi a lelket arra, hogy a megtapasztalt örömben elhagyja az egónak a lélek növekedését gátló darabkait, és így tiszta és szegény legyen. — **Az alázat szabadságot nyit.** A lélek az alázatban megfürödve, ahogyan fokozatosan megszabadul az egónak a növekedését gátló darabkaitól, megtapasztalja a Teljesség addig *soha észre nem vett*, és *soha fel nem fogott* millió és millió új dimenzióját. — **Az alázat örömmre vezet.** Ahogyan a lélek száguldani kezd a szabadság újonnan megtapasztalt Teljességében, és fürdeni kezd a reá áradó szeretet óceánjában – kifogyhatatlan öröm tölti el. Az alázatra jutott Lélek benső derűvel szemléli, hogy döntései jó helyen, jó időben meghozott, jó döntések, mivel e döntéseket végső soron nem ő hozza, hanem a Teljességet átélve – abból nyeri. Mária nem *elfogadta*, hanem *befogadta* Isten döntését. — **Az alázat Isten nyugalomához és csendjéhez juttat.** A sokat tapasztalt lélek megkapja azt az állandóságot, nyugalmat és csendet, amely a Mennyei Atya létezésének a magja. Isten csendje sem nem süket, sem nem olyan néma, mint amilyen Zakariás lett. Isten csendje a cselekvő szeretet csendje. A valódi szeretet azonban nem zizeg, és nem kapkod. A valódi szeretet *él*. — **Az alázat szeretetet teremt.** Az alázatra jutott lélek szeretettel teljes lesz. A Teljességet megtapasztalt lélek megérzi a többi teremtmény jelenlétét a Teljességben, és a Teljesség látásával kezdi el szeretni őket. Az alázat tehát megteremti a szeretet legmagasabb fokát, az agapét.

Végezetül: Isten „nem éri be annyival, hogy a Lelket eggyé tette Önmagával, hanem elkezd vele örvendezni, titkokat feltárni neki ... És olyan nagy barátsággal kezd hozzá fordulni, hogy nem csupán visszaadja neki akaratát, de azzal együtt – az Övét is neki adja.” (Ávilai Szent Teréz A tökéletesség útja, 56.1) És Isten akaratát immár a mi közös ajándékunkként megkapva, Mária így válaszol Gábel arkangyalnak: „Íme, az Úr szolgálóleánya: történjék velem a te beszéded szerint” (Lk 1,38). És kilenc hónapra rá: megszületik Jézus, a mi megváltó Urunk. Adjunk kimondhatatlan hálát ezért. Örvendezzünk lelkünk legmélyebb boldogságával ezen. Kérjük el ezt az alázatot magunknak is – Isten kegyelméből.

Halleluja. Ámen.